

МЕЃУНАРОДНА СПОГОДБА

пomeѓу Европската Унија од една страна и Република Северна Македонија од друга страна, за учеството на Република Северна Македонија во Програмата „Граѓани, еднаквост, права и вредности“ на Унијата

Европската комисија (во понатамошниот текст: „Комисијата“), во име на Европската Унија,

од една страна,

и

Владата на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: „Република Северна Македонија“),

од друга страна,

во понатамошниот текст: „Страните“

СО ОГЛЕД НА ТОА ШТО член 5 од Рамковната спогодба помеѓу Европската заедница и Република Северна Македонија за генералните принципи на учество на Република Северна Македонија во програмите на заедницата (во понатамошниот текст: „Рамковната спогодба“)¹ предвидува дека специфичните услови и одредби, вклучувајќи го и финансискиот придонес што треба да се плати во врска со учеството на Република Северна Македонија во секоја посебна програма, ќе бидат утврдени со договор, во форма на Меморандум за разбирање помеѓу Комисијата и Република Северна Македонија².

СО ОГЛЕД НА ТОА ШТО Програмата „Граѓани, еднаквост, права и вредности“ на Унијата (во понатамошниот текст: „Програмата“) е воспоставена со Регулативата (ЕУ) 2021/692 на Европскиот парламент и на Советот од 28 април 2021 година за воспоставување на програмата „Граѓани, еднаквост, права и вредности“ и укинување на Регулативата (ЕУ) бр. 1381/2013 на Европскиот парламент и на Советот и на Регулативата (ЕУ) бр. 390/2014 на Советот (во понатамошниот текст: „Регулатива (ЕУ) 2021/692“).³

СО ОГЛЕД НА ТОА ШТО конкретните услови и одредби на придружувањето треба да се утврдат со меѓународна спогодба помеѓу Унијата и придружната земја;

СПОДЕЛУВАЈЌИ ја општата цел на Програмата да ги заштити и унапреди правата и вредностите загарантирани со Договорите на ЕУ, Повелбата за основните права на ЕУ и важечките меѓународни конвенции за човекови права, особено преку поддршка на граѓанските организации и другите чинители што се активни на локално, регионално, национално и транснационално ниво, како и преку поттикнување граѓанско и демократско учество со цел одржување и понатамошен развој на општества кои се отворени, засновани на права, демократски, рамноправни и инклузивни, кои се засноваат врз владеење на правото.

ПРИЗНАВАЈЌИ ги општите начела утврдени во Регулативата (ЕУ) 2021/692;

ИМАЈЌИ ПРЕДВИД дека како клучни партнери, од придружните земји се бара да ги почитуваат целите на Програмата и дека според Регулативата (ЕУ) 2021/692, третите земји можат целосно да учествуваат во Програмата; меѓутоа, како што е наведено во член 14 став 2 (а) (ii) од таа Регулатива, третата земја што е придружна на Програмата се смета за подобна, освен во однос на конкретната цел наведена во точка (а) од член 2(2), (Тематско подрачје за вредности на Унијата);

ИМАЈЌИ ГИ ПРЕДВИД заедничките цели, вредности и силните врски на Страните во областа на демократскиот ангажман и учеството на граѓаните во минатото преку учеството во програмата „Европа за граѓаните“ и програмата „Права, еднаквост и граѓанство“;

¹ Протокол кон Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Европските заедници и нивните земји-членки од една страна и Поранешната Југословенска Република Македонија од друга страна, за Рамковната спогодба меѓу Европската заедница и Поранешната Југословенска Република Македонија за генералните принципи за учество на Поранешната Југословенска Република Македонија во програмите на заедницата (Сл. весник 192, 22.7.2005, стр. 23).

² Оваа меѓународна спогодба претставува и има иста правна важност како Меморандум за разбирање наведен во Рамковната спогодба меѓу Европската заедница и Поранешната Југословенска Република Македонија за општите принципи за учество на Поранешната Југословенска Република Македонија во програмите на заедницата.

³ Сл. весник L 156, 05.05.2021 година, стр. 1.

ПРИЗНАВАЈЌИ ја заедничката желба на Страните за понатамошно развивање, зајакнување, стимулирање и проширување на нивните односи и соработката во областа на еднаквоста, правата и родовата еднаквост, демократското учество на граѓаните, правата, превенцијата и борбата против родово-базираното и сите форми на насилство врз децата, младите луѓе и другите групи изложени на ризик;

СЕ ДОГОВОРИЈА КАКО ШТО СЛЕДУВА:

Член 1

Опсег на придружувањето

1. Република Северна Македонија учествува како придружна земја и придонесува за сите тематски подрачја на Програмата наведени во член 2 од Регулативата (ЕУ) 2021/692 на Европскиот парламент и на Советот, освен во однос на конкретното тематско подрачје за вредностите на Унијата наведено во точка (а) од член 2(2) од таа Регулатива.

Член 2

Услови и одредби за учество во Програмата

1. Република Северна Македонија учествува во Програмата во согласност со одредбите утврдени во Рамковната спогодба што го опфаќаат учеството на Република Северна Македонија во програмите на заедницата и во согласност со условите и одредбите наведени во оваа Спогодба, односно во правниот акт наведен во член 1 од оваа Спогодба, како и во сите други правила што се однесуваат на спроведувањето на Програмата според нивните најнови верзии.

2. Освен ако не е предвидено поинаку во условите и одредбите од став 1 на овој член, правните лица основани во Република Северна Македонија можат да учествуваат во активностите на Програмата според одредби еквивалентни на оние што се применуваат за правните лица основани во Унијата и мора да ги почитуваат рестриктивните мерки на ЕУ.⁴

3. Претставниците на Република Северна Македонија имаат право да учествуваат како набљудувачи во Комитетот наведен во член 22 од Регулативата (ЕУ) 2021/692 без право на глас и за точки што се однесуваат на Република Северна Македонија. Комитетот заседава без присуство на претставниците на Република Северна Македонија за време на гласањето. Република Северна Македонија ќе биде известена за резултатот.

4. Патните трошоци и трошоците за живот направени од страна на претставниците и експертите на Република Северна Македонија за учество како набљудувачи во работата на Комитетот наведен во член 22 од Регулативата (ЕУ) 2021/692, или на други состаноци поврзани со спроведувањето на Програмата, се рефундираат од страна на Европската Унија на иста основа и во согласност со постапките што важат за претставниците на земјите-членки на Европската Унија.

5. Во рамките на постојните одредби, Страните вложуваат максимални напори за да го олеснат слободното движење и престојот на учесниците во активностите што се опфатени со оваа Спогодба и да го олеснат прекуграничното движење на стоки и услуги наменети за употреба во такви активности.

6. Република Северна Македонија ги презема сите потребни мерки, како што е соодветно, за да обезбеди дека стоките и услугите, купени во Република Северна Македонија или увезени во Република Северна Македонија, што се делумно или целосно финансирани во согласност со договорите за грант и/или договорите склучени за извршување на активностите во согласност со оваа Спогодба, се ослободени од царински давачки, увозни давачки и други фискални трошоци, како и ДДВ, што важат во Република Северна Македонија.

⁴ Рестриктивните мерки на ЕУ се донесуваат во согласност со Договорот за Европската Унија или Договорот за функционирање на Европската Унија

7. Во постапките поврзани со барањата, договорите и извештаите, како и во другите административни аспекти на Програмата, се користи англискиот јазик.

Член 3

Финансиски придонес

1. Учеството на Република Северна Македонија или на правните лица на Република Северна Македонија во Програмата е предмет на финансиски придонес од страна на Република Северна Македонија за Програмата и поврзаните трошоци за управување, извршување и работење во согласност со општиот буџет на Унијата (во понатамошниот текст: „Буџетот на Унијата“).

2. Финансискиот придонес е во форма на збир од:

- а) оперативниот придонес; и
- б) котизацијата за учество.

3. Финансискиот придонес е во форма на годишна исплата извршена на една рата и во согласност со барањето за уплата на средства и се подмирува најдоцна 45 дена по датумот на повикот.

4. Оперативниот придонес ги покрива оперативните расходи и расходите за поддршка на Програмата и е дополнителен, како во однос на средствата за обврски, така и во однос на средствата за плаќање, на износите внесени во буџетот на Унијата дефинитивно усвоен за Програмата.

5. Оперативниот придонес се утврдува врз основа на клуч за придонес дефиниран како сооднос на бруто домашниот производ (БДП) на Република Северна Македонија по пазарна цена со БДП на Унијата по пазарна цена. БДП по пазарна цена што ќе се применува се утврдува од страна на посебни служби на Комисијата врз основа на најновите расположливи статистички податоци за пресметките на буџетот во годината што ѝ претходи на годината во која треба да се изврши годишната исплата. Прилагодувањата на овој клуч за придонеси се утврдени во Анекс I.

6. Оперативниот придонес се пресметува со примена на клучот за придонес, како што е прилагоден, на средствата за обврски внесени во буџетот на Унијата дефинитивно усвоен за финансирање на Програмата во соодветната година.

7. Котизацијата за учество изнесува 4 % од годишниот оперативен придонес што се пресметува во согласност со ставовите 5 и 6 од овој член и постепено се воведува како што е наведено во Анекс I. Котизацијата за учество нема да биде предмет на ретроспективни прилагодувања или корекции.

Унијата ѝ обезбедува на Република Северна Македонија информации во врска со нејзиното финансиско учество, како што е наведено во информациите поврзани со буџетот, сметководството, успешноста и евалуацијата коишто се доставуваат до органите за буџет и ослободување на Унијата во врска со Програмата. Тие информации се обезбедуваат имајќи ги предвид правилата за доверливост и заштита на податоците на Унијата и Република Северна Македонија и нема да бидат во спротивност со информациите што Република Северна Македонија има право да ги добие согласно Анекс II.

8. Сите придонеси на Република Северна Македонија или плаќањата од страна на Унијата, како и пресметката на доспеаните износи или износите што треба да се добијат, се извршуваат во евра.

Член 4

Следење, евалуација и известување

1. Без да е во спротивност со одговорностите на Комисијата, Европската канцеларија за борба против измами (ОЛАФ) и Судот на ревизори на Европската Унија во врска со следењето и евалуацијата на Програмата, учеството на Република Северна Македонија во таа Програма континуирано се следи врз основа на партнерство во кое се вклучени Комисијата и Република Северна Македонија.

2. Правилата во врска со стабилно финансиско управување, вклучувајќи ја финансиската контрола, наплатата и другите мерки против измама во однос на финансирањето на Унијата согласно оваа Спогодба се утврдени во Анекс II.

Член 5

Завршни одредби

1. Оваа Спогодба стапува на сила на датумот на кој Страните меѓусебно ќе се известат за завршувањето на нивните внатрешни постапки потребни за таа цел.

2. Оваа Спогодба се применува од 1 јануари 2025 година. Спогодбата останува на сила онолку колку што е потребно за да се завршат сите проекти, акции и активности што се финансираат со Програмата, сите активности што се потребни за заштита на финансиските интереси на Европската Унија и сите финансиски обврски што произлегуваат од спроведувањето на оваа Спогодба помеѓу Страните.

3. Унијата и Република Северна Македонија можат привремено да ја применуваат оваа Спогодба во согласност со нивните соодветни внатрешни постапки и нивното законодавство. Привремената примена започнува на датумот на кој Страните меѓусебно ќе се известат за завршувањето на нивните внатрешни постапки потребни за таа цел.

4. Доколку Република Северна Македонија ја извести Комисијата која постапува во име на Унијата дека нема да ги заврши своите внатрешни процедури потребни за стапување на сила на оваа Спогодба, оваа Спогодба привремено ќе престане да се применува на датумот на кој Комисијата ќе го добие ова известување, а тој датум ќе се смета за датум на престанок за целите на оваа Спогодба.

5. Примената на оваа Спогодба може да биде суспендирана од страна на Европската Унија во случај на неплаќање на финансискиот придонес што го должи Република Северна Македонија во согласност со точка II, став 3 од Анекс I.

Европската Унија ја известува Република Северна Македонија за суспендирањето на примената на оваа Спогодба со формално писмо за известување што стапува на сила 30 дена по приемот на ова известување од страна на Република Северна Македонија.

Во случај примената на оваа Спогодба да биде суспендира, правните лица основани во Република Северна Македонија нема да имаат право на учество во постапките за доделување договори што сè уште не се завршени кога суспензијата ќе стапи на сила. Постапката за доделување се смета за завршена кога како резултат на неа ќе се преземат правни обврски.

Суспензијата не влијае на правните обврски склучени со правните лица основани во Република Северна Македонија пред суспензијата да стапи на сила. Оваа Спогодба продолжува да се применува на таквите правни обврски.

Европската Унија веднаш ја известува Република Северна Македонија откако ќе го прими целиот износ на доспеаниот финансиски или оперативен придонес. Суспензијата се укинува со непосреден ефект по добивањето на ова известување.

Почнувајќи од датумот на укинувањето на суспензијата, правните лица во Република Северна Македонија повторно ќе имаат право да учествуваат во постапките за доделување што започнале

по овој датум и во постапките за доделување што започнале пред овој датум, за кои роковите за поднесување на апликации не се истечени.

6. Секоја од Страните може да ја раскине оваа Спогодба во кое било време со писмено известување за намерата за раскинување.

Раскинувањето стапува на сила три календарски месеци по датумот на кој примателот ќе го добие писменото известување. Денот на кој раскинувањето ќе стапи на сила ќе претставува датум на раскинување за целите на оваа Спогодба.

7. Во случај оваа Спогодба престане привремено да се применува во согласност со став (4) или се раскине во согласност со став (6), Страните се согласуваат дека:

(а) проектите, акциите и активностите или делови од нив во однос на кои се преземени правни обврски за време на привремената примена и/или по стапувањето на сила на оваа Спогодба и пред оваа Спогодба да престане да се применува или да се раскине продолжуваат до нивното завршување според условите пропишани со оваа Спогодба;

(б) годишниот финансиски придонес од годината „N“ во која оваа Спогодба престанува да се применува привремено или се раскинува се исплаќа целосно во согласност со член 3.

Страните со заедничка согласност ги решаваат сите други последици што произлегуваат од раскинувањето или престанувањето на привремената примена на оваа Спогодба.

8. Оваа Спогодба може да се измени само во писмена форма со заедничка согласност на Страните. Стапувањето на сила на измените ја следи истата постапка како онаа што се применува за стапување на сила на оваа Спогодба.

9. Анексите кон оваа Спогодба претставуваат составен дел од оваа Спогодба.

Оваа Спогодба се изготвува во два примерока на англиски и македонски јазик, при што секој текст е подеднакво автентичен. Во случај на несогласувања во толкувањето, преовладува текстот на англиски јазик.

Изготвена во Брисел, на 24 јуни 2025.

За Република Северна Македонија,

За Европската Унија,

Фатмир Лимани
Министер за социјална политика,
демографија и млади

Мајкл Мекграт
Комесар за демократија, правда,
владеење на правото и заштита на
потрошувачите

АНЕКС I: Правила за уредување на финансискиот придонес на Република Северна Македонија во Програмата „Граѓани, еднаквост, права и вредности“ (2021-2027 г.)

АНЕКС II: Стабилно финансиско управување

Анекс I

Правила за уредување на финансискиот придонес на Република Северна Македонија во Програмата „Граѓани, еднаквост, права и вредности“ (2021-2027 г.)

I. Пресметка на финансискиот придонес на Република Северна Македонија

1. Финансискиот придонес на Република Северна Македонија во Програмата се утврдува на годишно ниво пропорционално и дополнително на расположливиот износ секоја година во буџетот на Унијата за средства за преземање обврски потребни за управување, извршување и функционирање на Програмата.
2. Котизацијата за учество наведена во член 3(7) од оваа Спогодба постепено се воведува на следниот начин:
 - 2025 година: 2,5 %
 - 2026 година: 3 %
 - 2027 година: 4 %

3. Во согласност со член 3(5) од оваа Спогодба, оперативниот придонес што Република Северна Македонија треба да го плати за нејзиното учество во Програмата се пресметува за соодветните финансиски години преку прилагодување на клучот за придонес.

Прилагодувањето на клучот за придонес се прави на следниот начин:

Прилагодување на клучот за придонес = Клуч за придонес × Коефициент

Коефициентот што се користи за горенаведената пресметка за прилагодување на клучот за придонес е 0,25.

II. Исплата на финансискиот придонес на Република Северна Македонија

1. Комисијата ѝ ги соопштува на Република Северна Македонија, во најкраток можен рок, а најдоцна при објавувањето на првиот повик за добивање средства во финансиската година, следните информации:

а. износите на средствата за обврски во буџетот на Унијата што е дефинитивно усвоен за предметната година за буџетските линии што го покриваат учеството на Република Северна Македонија во Програмата;

б. износот на котизацијата за учество наведен во член 3(7) од оваа Спогодба.

Врз основа на својот предлог-буџет, Комисијата обезбедува проценка на информациите за следната година според точките (а) и (б) во најкраток можен рок, а најдоцна до 1 септември од финансиската година.

2. Комисијата објавува, најдоцна во април секоја финансиска година доставува повик за уплата средства за Република Северна Македонија што соодветствува на нејзиниот придонес според оваа Спогодба.

Секој повик за уплата на средства предвидува плаќање на придонесот на Република Северна Македонија најдоцна 45 дена по објавувањето на повикот за уплата на средства.

Во првата година од спроведувањето на оваа Спогодба, Комисијата објавува еден повик за уплата на средства во рок од 60 дена од потпишувањето на оваа Спогодба.

3. Република Северна Македонија го плаќа својот финансиски придонес според оваа Спогодба во согласност со точка II од овој Анекс. Доколку Република Северна Македонија не изврши плаќање до датумот на доспевање, Комисијата ќе испрати формално писмо за потсетување.

Какво било доцнење на исплатата на финансискиот придонес доведува до плаќање на затезна камата од страна на Република Северна Македонија на неподмирениот износ од датумот на доспевање.

Каматната стапка за побарувањата што не биле исплатени на датумот на доспевање е стапката што ја применува Европската централна банка за нејзините главни операции за рефинансирање објавена во серијата Ц на *Службениот весник на Европската Унија*, која е на сила на првиот календарски ден во месецот кога доспева рокот, зголемена за три и пол процентни поени.

Во случај одложувањето на исплатата на придонесот е од размер кој може значително да ги загрози спроведувањето и управувањето со Програмата, учеството на Република Северна Македонија во Програмата ќе биде суспендирано од страна на Комисијата по отсуство на исплатата во рок од 20 работни дена по формалното писмо за потсетување, без да биде во спротивност со обврските на Унијата според спогодбите за грантови и/или веќе склучените договори што се однесуваат на спроведувањето на индиректните активности за кои била избрана Република Северна Македонија.

Анекс II:
Стабилно финансиско управување
Заштита на финансиски интереси и поврат

Член 1
Прегледи и ревизии

1. Во согласност со применливите акти на една или повеќе институции или тела на Унијата и во согласност со релевантните спогодби и/или договори, Европската Унија има право да врши технички, научни, финансиски или други видови прегледи и ревизии на просториите на кое било физичко лице коешто престојува или на кое било правно лице основано во Република Северна Македонија и коешто е финансирано од Европската Унија, како и на која било трета страна вклучена во спроведувањето на средствата на Унијата која престојува или е основана во Република Северна Македонија. Ваквите прегледи и ревизии можат да ги вршат агенти на институциите и органите на Европската Унија, особено на Европската комисија и Европскиот суд на ревизори, или од други лица овластени од Европската комисија.
2. Агентите на институциите и органите на Европската Унија, особено на Европската комисија и Европскиот суд на ревизори и другите лица овластени од Европската комисија имаат соодветен пристап до местата, работите и документите (во електронска и хартиена верзија) и до сите потребни информации за спроведување на таквите ревизии, вклучително и правото да се добие физичка/електронска копија и извадоци од кој било документ или од содржината на кој било носител на податоци што го поседува физичкото или правното лице, или пак третата страна, кои се предмет на ревизија.
3. Република Северна Македонија нема да го спречи или ќе постави каква било посебна пречка за правото на влез во Република Северна Македонија и за пристап до просториите на агентите и другите лица наведени во став 2 врз основа на извршување на нивните должности наведени во овој член.
4. Прегледите и ревизиите можат да се спроведат и по суспензијата на примената на оваа Спогодба според нејзиниот член 5(5), по прекинувањето на нејзината привремена примена или по раскинувањето, во согласност со условите утврдени во применливите акти на една или повеќе институции или тела на Европската Унија и како што е предвидено во релевантните спогодби и/или договори во врска со која било правна обврска што го спроведува буџетот на Европската Унија во која таа стапила пред датумот на кој почнува да важи суспензијата на примената на оваа Спогодба според нејзиниот член 5(5), односно важноста на прекинувањето на нејзината привремена примена или раскинувањето.

Член 2
Борба против неправилности, измами и други кривични дела кои влијаат на финансиските интереси на Унијата

1. Европската комисија и Европската канцеларија за борба против измама (ОЛАФ) имаат овластувања да вршат административни истраги, вклучувајќи теренски проверки и инспекции на територијата на Република Северна Македонија. Овие истраги се вршат во согласност со условите и одредбите утврдени со важечките акти на една или повеќе институции на Унијата.
2. Надлежните органи на Република Северна Македонија во разумен временски рок ја информираат Европската комисија или ОЛАФ за кој било факт или сомнеж што го забележале во врска со некоја неправилност, измама или друга нелегална активност што влијае на финансиските интереси на Унијата.
3. Теренските проверки и инспекции може да се извршуваат во просториите на кое било физичко лице кое престојува во или правно лице основано во Република Северна Македонија и кое добива средства од Унијата, како и на која било трета страна која е вклучена во спроведувањето на средства на Унијата која престојува или е основана во Република Северна Македонија.

4. Теренските проверки и инспекции се подготвуваат и спроведуваат од страна на Европската комисија или ОЛАФ во тесна соработка со надлежниот орган на Република Северна Македонија назначен од Република Северна Македонија. Назначениот орган во разумен временски период се известува однапред за предметот, целта и правната основа за проверките и инспекциите со цел да може да обезбеди помош. За таа цел, службениците на надлежните органи на Република Северна Македонија можат да учествуваат во теренските проверки и инспекции.
5. На барање на органите на Република Северна Македонија, теренските проверки и инспекции може да се извршуваат заедно со Европската комисија или ОЛАФ.
6. Агентите на Комисијата и персоналот на ОЛАФ имаат пристап до сите информации и документација, вклучувајќи ги и компјутерските податоци за засегнатите работи што се потребни за правилно спроведување теренски проверки и инспекции. Тие смеат, особено, да прават копии од релевантните документи.
7. Во случај лицето, субјектот или другата трета страна се спротивстави на теренската проверка или инспекција, органите на Република Северна Македонија, постапувајќи во согласност со националните правила и прописи, ѝ помагаат на Европската комисија или на ОЛАФ за да ѝ овозможат да ја исполнат нивната должност за извршување теренска проверка или инспекција. Оваа помош подразбира преземање соодветни мерки на претпазливост според националното законодавство, особено со цел да се заштитат доказите.
8. Европската комисија или ОЛАФ ги известуваат органите на Република Северна Македонија за резултатите од таквите проверки и инспекции. Конкретно, Европската комисија или ОЛАФ го известуваат надлежниот орган во Република Северна Македонија што е можно поскоро за секој факт или сомнеж во врска со некоја неправилност што ја утврдиле за време на теренската проверка или инспекција.
9. Без да е во спротивност со примената на кривичното право на Република Северна Македонија, Европската комисија може да им наметне административни мерки и казни на правните или физичките лица од Република Северна Македонија кои учествуваат во спроведувањето на некоја програма или активност во согласност со законодавството на Европската Унија.
10. Со цел правилно спроведување на овој член, Европската комисија или ОЛАФ и надлежните органи на Република Северна Македонија редовно разменуваат информации и, на барање на една од страните во оваа Спогодба, меѓусебно се консултираат.
11. За да овозможи ефективна соработка и размена на информации со ОЛАФ, Република Северна Македонија назначува контакт-лице.
12. Размената на податоци помеѓу Европската комисија или ОЛАФ и надлежните органи на Република Северна Македонија се одвива имајќи ги предвид барањата за доверливост. Личните податоци вклучени во размената на информации се заштитуваат во согласност со важечките правила.
13. Органите на Република Северна Македонија соработуваат со Канцеларијата на европскиот јавен обвинител за да ѝ овозможат вршење на својата должност да ги истражи, гони и изведе пред лицето на правдата сторителите на и соучесниците во кривични дела што влијаат на финансиските интереси на Европската Унија во согласност со важечкото законодавство.

Член 3

Поврат и извршување

1. Одлуките донесени од Европската комисија кои наметнуваат парични обврски за правните или физичките лица кои не се земји-членки, во врска со кои било барања кои произлегуваат од Програмата можат да се спроведуваат во Република Северна Македонија. Наредбата за спроведување е биде во прилог на одлуката, без друга формалност освен потврда на автентичноста на одлуката од страна на националниот орган назначен од Владата на Република Северна Македонија за таа цел. Владата на Република Северна Македонија го соопштува својот назначен национален орган на Комисијата и Судот на правдата на Европската Унија. Во согласност со член 4 од овој Анекс, Европската комисија има право за таквите спроведливи одлуки директно да ги известува лицата кои престојуваат и правните лица основани во Република Северна Македонија. Спроведувањето се одвива во согласност со националното законодавство и правилниците.

2. Пресудите и наредбите на Судот на правдата на Европската Унија кои се изречени применувајќи арбитражна клаузула содржана во некој договор или спогодба во врска со програмите, активностите, акциите или проектите на Унијата се спроведуваат во Република Северна Македонија на ист начин како и одлуките на Европската комисија наведени во став 1.
3. Судот на правдата на Европската Унија има надлежност за разгледување на законитоста на одлуката на Комисијата наведена во став 1 и за суспендирање на нејзиното извршување. Меѓутоа, судовите на Република Северна Македонија имаат надлежност врз жалбите во однос на неправилно спроведување на извршувањето.

Член 4

Комуникација и размена на информации

Институциите и органите на Европската Унија кои се вклучени во спроведувањето на Програмата или во контролите врз таа програма, имаат право да комуницираат директно, вклучувајќи и преку системи за електронска размена, со кое било физичко лице кое престојува или правно лице основано во Република Северна Македонија и добива средства од Унијата, како и со која било трета страна вклучена во спроведување на средствата на Унијата која престојува или е основана во Република Северна Македонија. Таквите лица, субјекти и страни можат да ги поднесат директно до институциите и органите на Европската Унија директно сите релевантни информации и документацијата што треба да се поднесат врз основа на законодавството на Европската Унија кое се применува врз програмата на Унијата и на договорите или спогодбите склучени за нејзино спроведување.